

Maczek heeft standbeeld

Poolse generaal kijkt nu voor altijd uit over de Westerschelde

KLEINDOCHTER KAROLINA SKILLEN-MACZEK (L) ONTHULDE MET ANDEREN HET STANDBEELD VOOR STANISLAW MACZEK. FOTO FRANK PETERS FRANK PETERS

Eerlijk is eerlijk, de Poolse generaal Stanislaw Maczek heeft er lang op moeten wachten. Nu kijkt zijn standbeeld vanaf de pier bij buurtschap De Griete uit over de Westerschelde.

RAYMOND DE FRE
De Griete

Opdat niemand ooit nog vergeet hoe belangrijk zijn rol was bij de bevrijding van Nederland. De Slag om de Schelde had lang een wat 'vergeten status', totdat -ie in 2019 in het kader van 75 jaar vrijheid groots werd herdacht in Terneuzen. Maczek speelde met zijn 1ste Poolse Pantserdivisie een grote rol in de strijd die tussen 16 en 20 september 1944 werd gestreden om greep te krijgen op de Westerschelde en daarmee op de haven van Antwerpen.

Zoon en kleindochter

De herdenking in 2019 vormde de aanzet om ook de rol van Maczek meer te benadrukken, in aanwezigheid van de zoon van de generaal, Andrzej, en zijn kleindochter Karolina Skillen-Maczek. Gistermiddag, op de dag af precies 78 jaar geleden dat Maczek met zijn manschappen Zeeuws-Vlaanderen binnentrok, werd de kroon op dat werk gezet. Kleindochter Karolina onthulde samen met de scholieren Jenthe Locht en Pola Kalkowska, de Poolse senator Halina Bieda, burgemeester Erik van Merrienboer en commissaris van de koning Han Polman een standbeeld van de Poolse generaal op de herdenkingspier bij De Griete.

Soldaat

Karolina herinnerde zich dat ze als vijfjarige aan haar grootvader vroeg of hij ook soldaat was geweest in de oorlog. Toen Maczek antwoordde dat hij generaal was geweest, was ze diep teleurgesteld. „Ik dacht bij 'general' aan een 'general manager', en zei de volgende dag op school dat mijn grootvader geen soldaat was geweest, maar alleen maar een generaal.”

Karolina vertelde dat Maczek verzot was geraakt op Nederland, het land dat hij ging beschouwen als een tweede vaderland, na Polen. Omdat een familielid specialistische zorg nodig had, vestigde de Poolse generaal zich na de oorlog met zijn gezin in Engeland; „Anders was hij zeker in Nederland gaan wonen.”

Oorlog in Oekraïne

Diverse sprekers haalden tijdens de door honderden mensen bezochte ceremonie ook de oorlog in Oekraïne aan. Als generaal Maczek nog had geleefd, zou hij volgens Karolina hebben gezegd: „Om helder naar de toekomst te kijken, moeten we diep naar de geschiedenis kijken. Alleen dan kunnen we ervan leren en voorwaarts gaan.”

De 1ste Poolse Pantserdivisie bevrijdde het gebied tussen Terneuzen en Hulst, kregen controle over de Westerschelde én de militaire toevoerhaven in Antwerpen. Dat maakte het mogelijk om Nederland en grote delen van Europa te bevrijden. Na een zware strijd bij het Kanaal Axel-Hulst lukte het de Polen bij De Griete de oever te bereiken. Vanaf hier, op de plek waar nu het standbeeld staat, openden de Poolse eenheden het vuur op de Duitse transportschepen en trokken verder op naar Antwerpen. Bij de strijd in Oost-Zeeuws-Vlaanderen lieten 75 Poolse militairen het leven.

Dankbaarheid

Burgemeester Merrienboer riep in herinnering hoeveel de inwoners van Zeeuws-Vlaanderen te danken hadden gehad aan de inzet van onder anderen de Poolse militairen. „Hier in Zeeuws-Vlaanderen begon de bevrijding van Nederland. Het beeld hoort precies hier, op deze plek, waar de militairen de Westerschelde bereikten en het vuur openden op Duitse schepen. Vele van de Poolse militairen die hier het leven lieten, waren nog jong en in de kracht van hun leven. Wij mogen hun offer nooit vergeten.”

Cavaleriebrigade

De plechtigheid werd bijgewoond door honderden mensen, onder wie een afvaardiging van de Tiende Gepantserde Cavaleriebrigade uit Polen, die is vernoemd naar generaal Maczek.